



**BRABANTSTAD**  
**NATIONALE**  
**CULTURELE**  
**PROEFTUIN**  
**BIDBOOK**





In Brabant gebeurt het. Wij hebben grote plannen voor de toekomst. Want als je doet wat je altijd deed, dan krijg je wat je altijd kreeg. Daarom doen wij het in BrabantStad Cultuur anders. We werken hier intensief samen, we innoveren, en we geven het culturele veld de ruimte om te experimenteren. Wij willen dé proeftuin van Nederland zijn, en met dit bidbook geven we u een voorproefje van wat er allemaal kan in Brabant.

**GEDEPUTEERDE CULTUUR  
PROVINCIE NOORD-BRABANT**  
Henri Swinkels

**WETHOUDERS CULTUUR**  
Marianne de Bie, *Breda*  
Mary-Ann Schreurs, *Eindhoven*  
Frans Stienen, *Helmond*  
Huib van Olden, *'s-Hertogenbosch*  
Marcelle Hendrickx, *Tilburg*

Met dit bod willen de wethouders Cultuur van Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch, Tilburg en de gedeputeerde Cultuur van de provincie Noord-Brabant (samen BrabantStad

Cultuur) de samenwerking met het rijk en de rijksfondsen intensiveren. We bieden de intensieve samenwerking, innovatieve werkwijze, vele cross-overs en experimenteer-ruimte van onze stadsregio aan als proeftuin voor de toekomst. Wij schetsen hoe we samen met alle betrokkenen vorm willen geven aan een gedragen aanpak van de transitie van het nationale culturele bestel vanaf 2021, waarin stadsregio's als BrabantStad een centrale rol spelen.

Dit bod is tijdens het overleg van de minister Bussemaker van OCW en de BrabantStad bestuurders op 6 juni aan de minister overhandigd.



**CREATIEF EN INNOVATIEF**

BrabantStad behoort tot de top van Europese kennis- en innovatieregio's en werkt continu aan de agglomeratie- en internationale concurrentiekracht van Brabant. Onze traditie van samenwerking, ook tussen gemeenten en provincie, helpt ons nu om onze resultaten ten goede te laten komen aan heel Brabant. Brabant(Stad) verbindt de hoogstedelijke allure van onze steden met de relatieve luwte van het ommeland en wordt gekend om zijn uitstekende culturele en creatieve klimaat. Onze kracht zit in innovatie én in onze traditie en erfgoed. *Bij ons:*

- is creatieve ontplooiing vanzelfsprekend, van eerste kennismaking tot en met onze toptalenten
- weten creativiteit, innovatie en ambacht elkaar te vinden
- investeren we gezamenlijk in een nog aantrekkelijker kunst- en cultuuraanbod met (inter)nationale uitstraling.

In BrabantStad opereert slechts een klein aantal BIS-instellingen van het Rijk, maar het culturele leven is rijk en de lokale binding sterk. BrabantStad combineert internationale topinstellingen met een sterke maatschappelijke positie van kunst en cultuur door verbindingen met andere domeinen.

BrabantStad verheugt zich over de wijze waarop onze kunst- en cultuurinstellingen opereren en zich vernieuwen. Nu al weten we cultuur te verbinden met andere domeinen. *Enkele voorbeelden:*

- Smart Design To Market: een project van Stichting Eduventure, i.s.m. ASML, gericht op talentontwikkeling, design, en de koppeling van beide aan het bedrijfsleven. De impuls was nodig om het project op te starten, het initiatief wordt nu gedragen door bedrijfsleven.
- Slem Shoelab: een project van Slem, gericht op de



mogelijkheden van gebruik van 3D-printers voor schoenontwerp en -productie. Door de investering in de werkplaats is innovatie en doorontwikkeling mogelijk.

- Creativiteit en innovatie in veiligheid: een project van Stichting innovatie voor veiligheid, gericht op het brengen van creativiteit en nieuwe blikken in de veiligheidssector (brandweer, politie, etc.) en daarmee een verbreding van opdrachtgeverschap voor de kunstsector.
- KunstKameraden: een project van Stichting Cultuurkantine waarin jongeren uit de jeugdzorg in contact komen met professionele kunstenaars. Samen zoeken zij door actieve cultuurparticipatie naar nieuwe manieren van expressie.

#### CREATIEF EN EXPERIMENT

Om tot maatwerk te komen in BrabantStad ontwikkelen we de komende periode een culturele infrastructuur waarin we de verschillende sectoren weliswaar nog

onderscheiden, maar waarin grenzen tussen de diverse disciplines meer en meer vervagen. We organiseren niet sectoraal en zetten duidelijke accenten op het gebied van cultuur-educatie, cross-overs, internationalisering, innovatie, creatieve industrie en design.

We kennen in Brabant van alle provincies de grootste deelname van gemeenten aan 'Cultuureducatie met Kwaliteit', en de komende periode bouwen we deze nog verder uit. Daarbij zetten we de doorlopende leerlijn door in het voortgezet onderwijs en buitenschoolse cultuur-educatie om beginnende talenten aansluiting te kunnen garanderen bij kunstvakopleidingen. Er loopt reeds dit jaar een pilot gericht op alternatieve en duurzame invullingen van buitenschoolse cultuureducatie met behoud van kwaliteit, toegankelijkheid en een breed aanbod. We experimenteren de komende periode met een vernieuwende, innovatieve vorm van talentontwikkeling die zich niet langer sectoraal of disciplinair organiseert.

Presentatie-, podium- en ondersteuningsinstellingen werken daarbij uitdrukkelijk interdisciplinair samen.

We hebben bewezen voorloper te zijn in de ontwikkeling van een op de regio geïnspireerde culturele infrastructuur. De goede ervaringen in Brabant met de "impuls gelden-regeling" heeft navolging gekregen in het landelijke programma "The Art of Impact". Het concept "buurtcultuur" zoals dat nu ook landelijk door het Prins Bernhard Cultuurfonds wordt omarmd, heeft zijn oorsprong in Brabant. We hebben een breder palet aan financieringsinstrumenten voor de culturele sector weten te ontwikkelen, waarin naast subsidies in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van crowdfunding, garantstellingen en leningen. BrabantStad creëert vele vernieuwende verbindingen tussen cultuur en andere maatschappelijke domeinen en zet doelbewust nieuwe technologie in voor ontwikkeling en experiment op het gebied van kunst en cultuur, bijvoorbeeld door het

gebruik van big data. We hebben hier vele mooie voorbeelden van.

#### CREATIEF EN KANS

De voedingsbodem ligt er. Evenals een breed in de (stads)regio gedragen aanpak. Presentatie-, podium- en ondersteuningsinstellingen gaan met overheden, bedrijven en private partijen voor een aanpak die op veel fronten echt anders is. We zijn er van overtuigd dat dat nodig is. Het is voor ons geen vraag meer of we dat kunnen, het is een kwestie van willen. Aan u de keuze om met ons deze ambities vorm te geven en onze regio, onze experimenten en ervaringen te benutten als proeftuin voor de toekomst.

Meer specifiek zien wij kansen om intensief met u samen te werken op de volgende onderwerpen:  
*(volgende pagina)*

## PILOT NIEUWE DOELGROEPEN VOOR FESTIVALS

Brabant is dé festivalprovincie in Nederland. Binnen Brabant-Stad hechten wij belang aan festivals in ons cultuursysteem, omdat het niet alleen presentatieplekken zijn. Ze vervullen ook andere belangrijke rollen in het systeem:

- als opdrachtgever, waardoor productie en presentatie slim zijn verbonden;
- binnen de talentontwikkelingsprogramma's, als podium en ervaringsplek voor nieuwkomers;
- als vernieuwers, omdat de flexibele programmering ruimte biedt voor vernieuwend aanbod en crossovers.

De opgave voor veel culturele instellingen en festivals is hoe ze meer en andere bezoekers kunnen trekken. Als dat lukt kunnen meer mensen genieten van kunst en cultuur en gaan de inkomsten toenemen. Wij zien kansen voor onze festivals om door te groeien tot aantrekkelijke verleders, om nieuwe doelgroepen te bereiken.

Gelijktijdig zien we dat individuele festivals vaak te klein zijn om hier echt in te kunnen investeren. Daarom willen wij samen met Brabantse festivals een gezamenlijk concept ontwikkelen met als werktitel 'Brabant Festivals', om meer bezoekers te trekken zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit en authenticiteit van de individuele festivals.

Wij zijn voornemens hier een meerjarig project van te maken en nodigen u van harte uit om hierbij aan te sluiten. Dan kunnen we de opgedane ervaringen delen en leren van de 'best practices' die we met de Brabantse festivals laten zien.

## TASKFORCE STEDELIJKE REGIO BRABANTSTAD

We zijn een creatieve en innovatieve regio met spraakmakende topinstellingen die in staat zijn om werelden te inspireren en verbinden. Innovatie is een uitingsvorm van creativiteit, waarmee we het belang bevestigd zien van een florerend cultureel klimaat. Begin 2014 is Brabant als enige Nederlandse regio toegelaten tot het internationale netwerk Districts of Creativity het zogenaamde DC Network. Hier werken veertien internationale regio's in samen. Brabant is op het gebied van innovatie een Europese topregio. Daardoor ontstaan er juist regionaal vaak heel bijzondere samenwerkingsvormen tussen verschillende disciplines. We merken echter dat de bestaande financierings-systematiek daar onvoldoende bij aansluit en zelfs deze samenwerking in de weg kan staan. De Raad

voor Cultuur erkent deze mismatch tussen landelijke fondsen en de regionale behoefte aan ruimte voor vernieuwing en multidisciplinair werken.

Wij roepen ter voorbereiding van de kunstenplanperiode vanaf 2021 een taskforce Culturele regio Brabantstad in het leven. Wij doen u hierbij het aanbod om hier vanuit het rijk bij aan te sluiten om voorstellen te ontwikkelen hoe de toekomstigste samenwerking die recht doet aan de behoefte vanuit onze regio, in de toekomst kan werken.

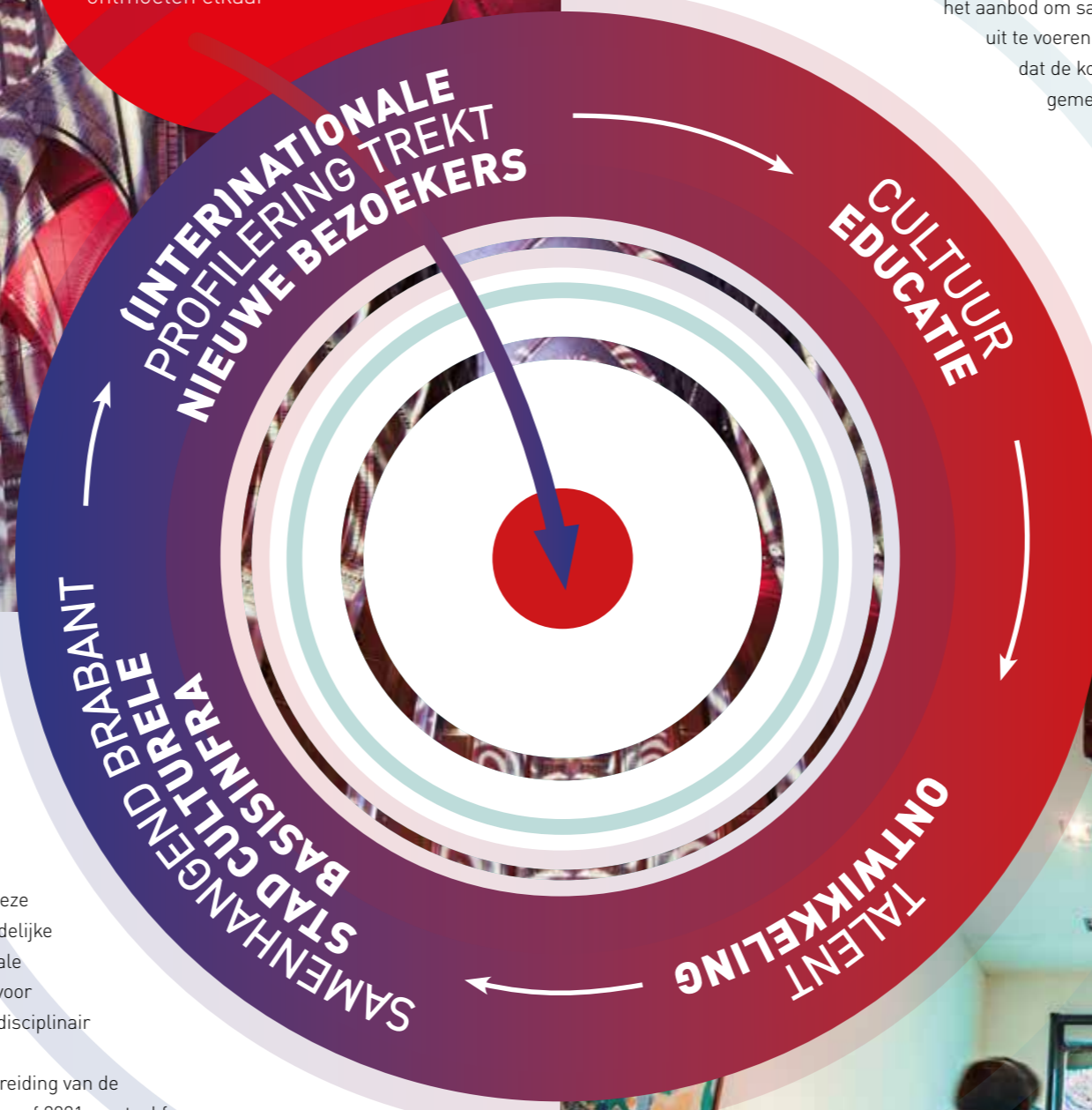
## STEDELIJKE REGIO BRABANTSTAD

- Waar succes en plezier samengaan
- Samenwerken zit in ons DNA
- Creativiteit, innovatie en ambacht ontmoeten elkaar

## CULTUUREDUCATIE BINNEN- EN BUITENSCHOOLS

Cultuureducatie met kwaliteit is goed verankerd: veel scholen worden bereikt met aanbod van hoge kwaliteit en er wordt geïnvesteerd in innovatieve producten. De Brabantse aanpak binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, met de Culturele Ladekast en de Cultuur Loper, behoort tot de landelijke top. Deze positie willen we handhaven en versterken door intensivering van de samenwerking. We doen u het aanbod om samen met ons een pilot uit te voeren waarin we stimuleren dat de komende jaren meer gemeenten/basisscholen

deelnemen aan Cultuureducatie met Kwaliteit. Waarin we strategieën ontwikkelen om cultuureducatie in het voortgezet onderwijs te laten aansluiten bij onze inspanningen in het basisonderwijs en doorlopende leerlijnen verder te ontwikkelen. We zoeken naar nieuwe vormen van buitenschoolse cultuureducatie die kansrijk zijn om de toegankelijkheid, de kwaliteit en het brede aanbod duurzaam te verankeren in de regionale culturele infrastructuur.



## TALENTHUB BRABANT

Brabant heeft een divers palet aan kunstvakopleidingen. De toptalenten van deze opleidingen bieden we ruimte om hun talent in en vanuit Brabant te exploiteren, om door te groeien en te excelleren. Onze ambitie is talenten die van de Brabantse kunstvakopleidingen komen voor de provincie te behouden en anderen te verleiden om zich in Brabant te vestigen. De afgelopen periode zijn wij er in geslaagd om na het verdwijnen van de productiehuzen een nieuw model van talentontwikkeling te realiseren. De ervaringen uit diverse Brabantse talentenprojecten zijn samengebracht in een nieuw concept: de Talentenhub Brabant. Hierbij werken talenten, opleidingen, presentatie-, podia-, festivals- en ondersteunende instellingen in verschillende disciplines nauw samen. Daardoor is het talent beter in staat om niet alleen een betere kunstenaar te worden maar ook een goede beroepspraktijk op te bouwen. We staan aan de vooravond van de verdere ontwikkeling van deze Talentenhub Brabant en bieden aan om deze vorm van talentenontwikkeling samen verder vorm te geven en onze ervaringen landelijk te delen.

FOTO EVERT ELZINGA



VAKSECRETARIS  
BRABANTSTAD CULTUUR

JET DUENK  
HJDUENK@BRABANT.NL

